

Rona Žulj

JEDNA ILI DVIJE ELEGIJE

Likovi: Erika, njezin brat Klaus koji je pisac, Klausova majka, duh oćevog genija meću tih troje, organizator elitnog krstarenja odjeven u anđela, Rainer Maria Rilke u odjeći za fotografiranje, te fotograf koji je svima stranac ali se svejedno pojavljuje.

Nekoliko ljudi igra.

Scenografi su napravili svoj posao, umjetnici svjetla su napravili svoj posao, sve izgleda dotjerano i čisto i pravi stručnjaci sjede za pultom za zvuk, prostora je malo i publika je glasna dok diše.

- 1 -

SAM KRAJ

Klaus na kraju umre
To je biografska činjenica
Historijska
Povezana s tabletama za spavanje
Ogromnom količinom
Ta smrt je činjenična
I ne donosi zaključak
I po tome je odlučeno
Da će postati sam kraj predstave
Pošto je logično
Da iza smrti glavnog lika
U drami
Malo toga ide
Pogotovo ako nije imao neprijatelje.

KLAUS

Uzmimo da Klaus leži u jednom malom krevetu
Da se zavukao u njega
Ispod plahti
I tako leži nepomičan
Te se ne zna
Je li Klaus bolestan
Ili je već došao kraj
No u svakom slučaju to se ne odražava
Na njegovo ponašanje
I mogućnost odgovaranja na pitanja
Kada se postave pred njega
U sobu zatim ulazi njegova sestra
Preslika tog istog čovjeka
Samo s bolničarskom kapom
No bez crvenog ruža

I pita ga a kako je danas naš bolesnik

LIJEČENJE KLAUSA

A kako je danas naš bolesnik
Kako se osjeća naša miss Lucy
Dat ću ti poljubac bratske zabrinutosti
Mrtva je umorna naša miss Lucy
Tako se čini
Položit ću glatki dlan na tvoje čelo
Možda bi volio više svjetla
Upitat ću
Možemo li dobiti više svjetla
Klaus dragi

Jao
Uvijek izgledaš tako iznureno Klaus
U posljednje vrijeme
To je žalosno za gledati
Da vidimo
Ona prilazi
Drži se kao bolničarka
Zar me nećeš pozdraviti
Kao sestru
Ispod plahte provirio je Klausov nos
Isti je kao moj
Ovog oblika
Pokazuje profil
Postaje nježna u govoru
Od emocije povisio joj se glas
Sjećaš li se Klaus
Divnog djetinjstva
Putovali smo svijetom i nazivali se blizancima
U mome trošnom Fordu prošli smo pola svijeta
(Činjenica stoji
Da nikad nisi bio

Naročiti talent za vožnju)
Okolo naokolo dvadeset sedma dvadeset osma
To nas veže Klaus i više nego krv
Mi smo simpatično dvostruko biće
Ja sam htjela biti ti
Ti si htio biti ja
Kakvi klišeji
Tropski vruće noći sredinom kolovoza
I šetnje pitoresknim obalama
Ako postoji nešto što nas veže Klaus
Onda je to povijest to su ljeta pitoresknh obala

Klaus ne reagira
Klaus se zavukao ispod svoje plahte
I misli kako je svijet postao zao
Vrlo zao
Kako to misliš Klaus
Kako to misliš
I zašto šutiš Klaus
Tko šuti mogao bi misliti
A to može biti loše
Pogotovo ako ležiš nepomičan u krevetu
U društvu člana
Najuže obitelji
I silom ne odgovaraš
Ti silom ne odgovaraš
Ja ne znam
Razmišljam
Mi trebamo neke stvari izvesti na čistac
Između mene i tebe
Tebe i svijeta

SVJEDOČANSTVA

Svjedočanstva stoje
Kako je Klausova sestra

Patila od nagle naravi
Gotovo nasilne
Snažna ličnost
Neki bi rekli
Vrlo dominantna
Dominirajuća ličnost
Čak se govori
Kako je od majke
Kada je iscrpila vlastitu karijeru
Preuzela brigu za oca
Što je majci tada vrlo teško palo
Pošto je taj dio posla
Bio ostao majčina karijera
No kako dio tih svjedočanstava pripada
Članu njezine najuže obitelji a istog spola
Smije se postaviti objektivnost
Ispred znaka upitnika

ČISTAC

Ako se neke stvari hoće izvesti na čistac
Najbolje da čovjek svome sugovorniku stoji
Sučelice
Ne preblizu
Upravo ovako je dobro
I sada Klausova sestra započinje govoriti povišenim
I osornim tonom:
Kakve su to gluposti Klaus
I zašto ne odgovaraš
Kad te se pita
Kako je danas naš bolesnik
Ja se brinem
Klaus
I ne trebam biti sudionikom
Ovakve šutnje
Klaus

Ova prostorija je previše velika i previše prazna
I od tebe se Klaus ne može ništa dobiti
Erika ustaje kao da će srušiti nešto
Gleda po sobi
Ali soba izmiče pogledu
Traži predmete
Koji bi joj mogli pomoći zaokružiti misao
Ali ni njih nema
Kad bi samo postojale zavjese
Pa da Erika usnulome bratu
Ponovno vrati mrak u sobu
Ali ni njih nema
Svjetlo je umjetno
Jedino
Kraj Klausovog kreveta
Leži jedan primjerak njegove vlastite knjige
I olovka
Bez tinte
Razočarana nad pronađenim
Erika usporava
I napokon nazad sjeda

Tu scena završava
Nema se što za vidjeti.

THOMAS WOLFE

Kamen list nepronađena vrata
Kamena lista vratiju
I onih zaboravljenih lica.

KLAUS IMA SESTRU

Klaus ima sestru
Njegova sestra sjedi kraj kreveta

Zbog zamišljenosti
Izdužilo joj se lice
Klaus ima jedno isto takvo
Kada bi stajali rame uz rame
Čovjek bi se trebao zbiljski pomučiti
Da razluči jedno od drugoga
Kad bi nataknulli na glave
I jedan i drugi
Poveću bijelu kapu
Uхватili se pod ruku i nasmiješeni
Pogledali ravno naprijed
Njihova bi usta oblikovala
Posve jednaka dva luka
Lukove sreće
Sjena koju bi njihovi nosevi bacali preko lica
Ne bi se puno razlikovala
U oba slučaja
To su dobri
Ne previše povijeni
Svjetsko-putnički nosevi
Čak bi i njihove ruke
U takvoj kompoziciji
Došle kritično blizu
Jedna drugoj prstima
Te bratske ruke
Okrenute jedna drugoj
Iste su veličine
I svaka drži po ogrizak jabuke

Ako postoji nešto što nas veže Klaus
Onda je to povijest to su ljeta pitoreskних obala.

- 2 -

WALT WHITMAN

Ovo je dakle život
Eto što je izbilo na površinu
Nakon toliko truda i muke

Kako neobično

Kako stvarno

Voliš li Walta Whitmana
Pitam
Voliš li Walta Whitmana

RAINER MARIA RILKE

Tko govori o pobjedama

To je trebalo stajati
Na mjestu uvoda.

KLAUS

Još uvijek genijalac
Stojite ovdje
Tako je rekla
Tako si zapisao Klaus
A Klaus još uvijek bojkotira
Svaku komunikaciju
Dok je njegova sestra naprotiv
U vrlo živom raspoloženju
I stoji na sredini sobe
Tako si zapisao Klaus

Dok si se prisjećao
Strogog mršavog lica kabaretske umjetnice
Kako ga je obrađivala raznim bojama
Sjedili ste zajedno u malenoj garderobi
Erika se nakašlje
Oprostite milostiva gospođo
(Kako je Klaus tada bio vrlo mlad)
Žena odmahne rukom ili kistom
Nečim takvim
Kaže
Vi ste na redu
Ako nemate ništa protiv
Klaus osjeti hladan znoj
Erika prinese svoje ruke licu
U znak čovjeka suočenog s nevoljom

U što sam se upustio

Nema više uzmaka

Sve se odigrava velikom brzinom

Kao u noćnoj mori

Tu je pozornica

Što ja uopće tražim ovdje

Kako sam došao ovamo

Tu je zastor

Teški zastor od zelenog baršuna

I trebalo bi izgovoriti pjesmu

U taj ponor

Najprije

Dobro večer dame i gospodo

I naklon

Tako

Želio bih sada

Uz vaše dopuštenje

Izvesti pjesmu o šminki

Volite li volite li volite li i vi šminku ja je volim ja je volim tu
luksuznu krinku šminka šminka u njoj ima čara šminka šminka tako
dobro vara

Slijedećeg jutra otputovao si natrag kući

Sestra sjeda uz Klausovo uzglavlje

Klaus

Sjećaš li se

Ja se sjećam

Klaus se uspravi

Nasloni se sjedeći još uvijek u svom krevetu

Te podigne ruke

Iznad glave

U jedan polagan i nekako gorak pljesak

Klaus kaže

Ti si tako dobra glumica

Sestro

I tako ti vješto leži imitacija glasova

Klaus napokon progovara

I svoje dosad snene oči okreće u sestru

Kritički

Ostavimo se baljezganja Klaus
Dugo si bio sasvim nezreo momčić
Ali sjećanje na ovo trebalo bi te raznježiti

Klausove se meke oči
Zacrvene po rubovima
Da u pravu si u potpunosti draga sestro
Schwesterhertz
Klaus zbací pokrivač sa sebe
Moje rane pjesme nisu kazivale mnogo
Ali
Kasnije je od mene ipak ispao
Pristojan pisac
Slažeš li se

Da Klaus
Sjećamo se tih ranijih pokušaja

A danas eto ne bih više znao pratiti
Ni svoj diskurs
Ni nečiji tuđi
No svejedno
Iz toga se ne može
Klaus ustaje iz kreveta
I sprema ga
Pakira svoje stvari
Nekoliko knjiga
I jednu praznu olovku.

PLASTIČNE IDEJE

Vrlo mi se dopalo ovo što sam sad vidjela
Nisam sigurna da sam naglasila
Koliko mi se dopalo
Dogodila mi se čudna stvar

Dok sam slušala ovaj prizor
Mislim da nisam dovoljno naglasila
Koliko mi se dopalo
Ipak ću probati reći
Što mi se dogodilo
Dok sam slušala ovaj prizor:
Vidim prostoriju
Možda ne scenu
Nego prostor u koji se može ući
Bijel i blještav
Izriban
Miriše po sredstvima za dezinfekciju
U njoj je samo krevet
Klasičan bolnički
Bijeli metalni sa šipkama
I možda noćni ormarić
Krevet je na kotačima
I noćni ormarić možda isto
I jedna kahlica
Stoji kraj kreveta
Na krevetu se pod bijelom plahtom
Baš kao što se dalo predvidjeti
Nazire obris ljudskog tijela
Jedna glumica je već tamo
Izgovara tekst do dijela o snovima
I tu počinje
Ono
Drugo
Ono što vidim jest da se krevet otvori
Plahta podigne
I iz njegove utrobe
Iskoči nevjerojatan broj likova
Ja vidim kostimirane likove iz kazališnih predstava
Nacističke vojnike
Žonglere i kabaretske plesačice
Ljude u civilu
Ljude u prijetecim odijelima

Što se to točno zbiva
Nemam pojma
Ali sigurno se i pleše i pjeva
Razgovara izgovara svađa i galami
Sve to snoliko
Karnevalski
Rascijepljeno
I zatim
Sav taj cirkus
Karneval
Teatar
Povlači se natrag
Što u krevet
Što u ormarić
I soba se opet pretvara u bolesničku
A Klausova sestra nastavlja govoriti
Dolazi onaj dio o Klausovim snovima
To je to
Iako ne djeluje kao bogznašto
Mislím
Da bi moglo biti zanimljivo
Kao mogućnost
I poslužiti za ishodišnu točku
Eventualnog uprizorenja.¹

POPIS KLJUČNIH RIJEČI

Ključne riječi su
Utroba krevet kabaret žongleri nacistički kahlica
Cirkus karneval teatar kostimi
I na kraju snovi

¹ Iz pisma A. Maksić

DIO O KLAUSOVIM SNOVIMA

Da ja sad vama kažem
Kako u mojoj ruci
Leži moje smrtonosno piće
Kako biste vi reagirali
A pred njim
Pred Klausom
Ispršen stoji
Golem zlatinkasti voditelj ekskluzivnog putovanja
Odjeven u anđela
Ormom koja se samo
Neznatno usijeca u čvrsto tijelo
Na njegova su leđa pričvršćena krila
Smještena
Taman
Kod lopatica
Gdje se pretpostavlja
Da palim anđelima ostaju batrljci
Krila sežu gotovo do listova prijateljskog diva
I teška su
Svako je bijelo pero
Umočeno u ljepilo
A zatim zabodeno među
Tisuću ostalih
Onako
Kako je voditelj naprašen zlatnim česticama
Tako je na krila naneseo nešto
Bijelog praha
Tako da se neopipljiva radost
Širi
Gdje god voditelj krstarenja prolazio
Vi
Kao prvo
Niste čovjek koji bi se otrovao pićem
To je prva stvar

Progovorio je voditelj putovanja
Odjeven u anđela
Ali mi izgledate
Nastavlja voditelj
Kao čovjek koji bi nad vlastitim epitaforom
Rado zaplakao
A ne
Ne
Kažem
Vi se varate
Literarno gledajući
Samoubojstva stoje za čin čvrstine
I nepokolebljive volje
Nikako žalosti
Da
Teško da bih plakao
U tome ćete se morati složiti sa mnom
Kako god vi kažete
Reče voditelj putovanja
I okrene se veličanstvenim krilima prema Klausu
I počne mu slagati novo piće
Hvala vam gospodine
Oduvijek sam neobično dobro podnosio piće
Voditelj se nasmiješi
I zamijeni Klausovu čašu punom
Osmislimo vaš izgled
Bijelo vam neće stajati
Bar ne dok ste Nijemac
Bijelo na ispranu svjetlu put i ne čini neki
Prizor
Klaus otpije malo kroz slamčicu
Teško gutne
Zatim objavi rješenje
Ali gospodine
Ako na toplom sunčanom mediteranu preživim
Neko dulje vrijeme
I ako se potrudim boraviti na suncu

Što više

Moglo bi se dogoditi da čovjek koji šminka mrtvace

Kad vidi mene

Uzvikne

Gospode

Nikada nisam vidio ovako

Crnomanjastog Nijemca

Smiju se obojica na to

Tada bi moglo proći bijelo odijelo

Imate smisla za humor

A vi ste lijepi

Gdje bih mogao nabaviti ovakvih zlatnih

Čestica za tijelo

Anđeo ga gleda i sav se smiješi

Vi sumnjate da je to

Moj pravi ton kože

Smiju se obojica

Od srca

Volio bih da me privinete k sebi na prsa

Gotovo bih tada uminuo od vašeg jačeg opstanka

Ohoho moj divovski anđeo malo ustukne

Na nenadanu pojavu pjesničkog jezika

Volio bih da me privinete k sebi na prsa

Volio bih da mi se zlatne čestice

Prilijepe na lice gusto poput masti

A zatim da ih ostavim na oštrom rubu vaše orme

Vaše orme za krila

Znate li kako neodoljivo podsjećate

Na pravog anđela.

PROBLEM

Problem je s tobom

Taj tvoj san Klaus

Znaš

Ja više ne mogu podnositi

Taj tvoj san
Tvoje apsolutno sretno vrijeme života
Jedino apsolutno sretno
Provedeno u spavanju
To su tipične misli pisca homoseksualca
Te
I o majci
To što se ti diviš utrobi
Meni je potpuno neshvatljivo
Govorim ti to kao žena
Koja posjeduje jednu
I krevet je lijepa misao
Samo dotle
Dok ne postaje surogatom majčine utrobe
A jutro svečanost ponovnog rađanja
Ti nažalost
Ne spadaš u one ljude
Koje je lijepo zamišljati gole
Klaus o Klaus
Zar bi se zaista volio vratiti
U vrijeme
Velike bespomoćnosti

Okrutna si kaže Klaus
To je zato što me uopće
Ne možeš
Razumjeti

Zamisli sad da si zbilja Klaus
Pa mi ponovno to reci

Okrutna si
Dajte mi mamu.

MIELEIN

Majka - Mielein Ona je najprisniji i najneposredniji lik Ona nas uči
moliti plivati prati zube

Tako izgleda nemotivirano sjećanje na nečiju ljubav

Misliš majčinu

Tako je

Na majčinu mislim

Na bljeskove prošlosti

Proporcionalno mitu

Detalji nestaju

Majčina je kosa meka i tamna

Njene ruke nježne

Ali marljive

Mogu se igrati i maziti

Kažnjavati i milovati

Zakrpati poderanu košulju

Mogu te

Ako treba

I ošišati

Mala kastracija

Priznaj

Žudio si za time

Ne priznajem ništa

Priznaj

Miris majčinog zapešća i

Ledeni metal koji škljoca pored tvojeg uha

Priznaj žudio si za time.

MIELEIN

Mielein

Klaus dušice

Mielein

Toliko me podsjećaš na svojeg

Velikog

Mitskog

Oca

Umjetnika

Majčice

Tvoja kosa

Mielein

Tvoje oči

Podsjećaš me na svog oca

Tvoja ramena

U blagom se luku

Spuštaju

Iz predjela uzvišenog

Misli

I iz njih se granaju ruke

Blage nježne ruke gotovo preblage za muškarca

Isti si otac dušice

Mielein

Narasla ti je kosa

Lijepo ti stoji

Ali ipak

Je li prigodno za muškarca tvojih godina

Da nosi ovako preraslu kosu

Po svijetu

Dopusti mi da ti rukom prođem
Kroz tu kosu
Vlasi su ti glatke i hladne
Glatke i hladne dušice
Bi li htio da ih ošišam

Mielein

Glatke i hladne
I ponešto si se udebljao
Ali ramena su ti
Još uvijek uska i u blagom se luku
Povijaju prema dolje
Ti si nježan
Nespretan muškarac
Stvoren za to da sjedi za stolom
I zatim da bude zavučen pod plahte
Tamo gdje je toplo i mračno
Oprala sam tvoj najdraži pokrivač
Želiš li da ti donesem tvoj najdraži pokrivač
I da vidiš kako lijepo miriše
Na majčinu dušicu i lavandu

Majčice

To će te smiriti i grijati
Sine
Smiriti i grijati

Ja nekad sanjam da me majka
Uzima u krilo
I ja prevelik
Preko njenog krila ležim
Bespomoćan
Ranjen
A ona je tiha i snažna
I potrošena od života

I ja je volim
I ja je žalim
I napajam se gledajući njene bore
Nekako smo slični
I kao bića potpuno smo srodni
Ja i moja majka
To je slika:
Pieta.

FIZIČKA AKCIJA: MAJKA KLAUSU DONOSI POKRIVAČ

/majka odlazi otraga i za to vrijeme drugi se smješta na stolac; ona se pojavljuje natrag sa ružicama oslikanom dekićom u rukama, te ušuškava Klauza te ga ljubi u čelo. Odlazi.

/Klaus sa sebe baca dekiću kad se ona imalo odmakne. Majka zatim ponovno prinosi dekiću i pokriva Klauza. Ljubi ga u čelo. Odlazi.

/Klaus sa sebe baca dekiću kad se ona imalo odmakne. Majka zatim ponovno prinosi dekiću i pokriva Klauza. Ljubi ga u čelo. Odlazi.

/Klaus sa sebe baca dekiću kad se ona imalo odmakne. Majka zatim ponovno prinosi dekiću i pokriva Klauza. Ljubi ga u čelo. Odlazi.

/Klaus sa sebe baca dekiću, a kad ona pokuša doći do dekiće Klaus deku odgurne nogom tako da je ona ne može dohvatiti. Kad joj se izvođačica ponovno približi on je opet napuca. Tako nastavi, dok Mielein ne uspije uhvatiti dekiću i s njom ode sa scene.

/klaus neko vrijeme stoji, zatim se hladno i polako skine do gola. Čeka gol da se Mielein vrati i zamota ga u dekiću. Međutim Mielein se ne vrati.

Žao nam je
Što nemamo
Bolje radnje
Koja bi
Potkrijepila
Silni govor.

MAJKA RAZGOVARA S FOTOGRAFOM

Fotograf je umjetnički tip
Povučen tih suzdržan
Ugodne vanjštine
Miljenik snobovskog miljea
Odjeća mu iskazuje nonšalantnu eleganciju
Ponešto ustajalu
Sjedi sam za stolom
Uz šalicu kave
I vječno pripadajuću cigaretu
Kojom boji prostoriju u sivo
I općenito joj daje
Mekši ugođaj

Mrvicu iznad razine promatrača
Majka upućuje pogled
Pun postojanog otpora ili tvrdoglavosti
Njezina je kosa
Od svih mogućih opisa zaista jedino tamna
Njezino je lice djetinje
Usta posložena u ravnu crtu
Upadaju u okolno meso
I ne proizvode baš nikakav izraz
Iza nje
Znaci kulture
Jednom se rukom oslanja na klavir
A otraga na zidu vidljiv donji rub pastoralne slike
Njezin otac bio je Židov

PJESME RAINERA MARIE RILKEA

Ja vrlo volim pjesme Rainera Marie Rilkea
A vi

Podrazumijeva se
Nitko u svojim preferencama
Barem što se tiče poezije
Ne bi smio zaobilaziti
Rainera Mariu Rilkea
To je barem moj stav
Reče fotograf i pogleda na sat

Sasvim ste u pravu
Kako to da vas nikada prije nismo vidjeli
U ovoj kući
Reče majka

Fotograf pogleda na sat.

KLAUS JE SAM U SOBI

Klaus je sam u sobi i nedostaje mu koncentracije
Uporne karakteristike njegova tijela
Ometaju ga u
Normalnome razmišljanju
Na primjer
Neobično mu je visoko čelo
Još ga je i kosa počela
Nedavno
Napuštati
I sada vlasi
Vise beživotno s vrha glave
Neke je uspio gurnuti iza uha
A nekoliko ih se uspjelo
Grupirati u pramen
Preko Klausovog čela
Kao da je radio
Težak fizički posao
Vlasi su ga počele napuštati tako
Što tvore

Dvostruko čudnovato čelo
Lijevo i desno od sredine
I ako bi se Klauza fotografiralo iz
Poluprofila
Tada bi to čelo
Činilo
Iskrivljeni odraz
Klausove donje vilice
Nadalje
Klausov je nos
Također ako se gleda iz tog istog poluprofila
Nekako više primaknut očima
Nego što je to slučaj
S ustima
Što također
Ne ublažava činjenicu čela
Nadalje
Klausovim rukama
Pritom mislim na šake
Pripadaju zdepasti prsti
To je onaj slučaj s ljudima
Koji su oduvijek
Imali ružne prste
Te se u njihovim kretnjama
I u držanju njegove šake
Vječito prepoznaje ona nelagoda
Nastala zbog očite i neizbježne ružnoće
Klausovi su prsti uvijek mrvicu povijeni
Kada Klaus dotiče papire
Čini to uz određeni stid
Onemogućen da sakrije šake
Pred očima drugih
Osjeća ih kao tuđe
Od sramote
I koristi se njima
Kao čudnovatim
Iako preciznim

Oruđem

To je slučaj

Kada čovjeku pripadaju ružne ruke

Nadalje

O Klausovim se prsima nema bogznašto reći

Pripomenuti

Osim možda

Da im do neke mjere

Kao i Klasovu čelu

Nedostaje dlaka

Kako nisu gotovo nimalo šira

Nego Klausov trbuh

To tijelu u cijelosti daje oblik

Istisnute tube paste za zube

Tome također pridonose

I okrugla ramena

Povijena prema dolje

Trbuh je ponešto dlakav

Ponešto salast

I mijenja oblik

Prema tome

Kako Klaus diše

Klaus očito vrlo pravilno diše

Kada mu se trbuh miče

U skladu s dahom

Pojačanje dlakavosti s trbuha

Vodi dalje do spolovila

O svojim intimnim dijelovima

Klaus ne bi volio mnogo govoriti

Osim možda jedne epizode

Kada je nepozvan ušao

Kasno jedne večeri

U otrcanu birtiju

I susreo tamo

Jednog školskog druga

Umornog od pijanke

I taj ga je drug

Umjesto pozdrava
Uhvatio ni pet ni šest nego za intimne dijelove
Klausa
I pitao
Jesi li napisao svoj roman stoljeća
Ili još uvijek imaš mala jaja
Možda ne baš sve tim riječima
Ali otprilike tako
I zatim se vratio svom pijanom društvu
Od nekoliko starijih propalica
I tu epizoda završava
Klausove su usnice stisnute
U beskrvnu crtu
Zatim
Nakon kraće koncentracije
Donja se usnica opušta
Otvora prorez
Premalen da bi se vidjeli zubi ali ipak
Prorez
Pogled podiže ravno pred sebe
U očima pokušava oponašati želju
Jer tako
Čuo je
Ljudi izgledaju zavodljivije
Jedan kuk spušta
Presavija nogu u koljenu
Stopalima ostavlja na volju da se orijentiraju
Prstima jedno prema drugome
Ili obrnuto
Ramena ostavlja gdje jesu
Na naprijed
Jednu ruku smješta prstima prema naprijed na kuk
Zatim promijeni položaj
Okrene šaku
Pospremi prste
Zatim odustane od toga
Spusti ruku iza sebe

Opušteno

Pogled i dalje pokušava izraziti
Neodređenu želju u prazno
Kako bi izgledao lijep.

U MAJČINOM SALONU

U majčinom salonu
Kamo smo djeca rijetko smjeli ući
Tamo se na malom
Okruglom stolu
Nalazila plitka zdjela
S kolekcijom starih fotografija
Bit će da sam među tim obiteljskim relikvijama
Otkrio portret nekadašnjeg sebe
Bucmasti mali narcis promatrao je
Prvi put
Zadivljeno
Svoju sliku.

RUKE KĆERI FRANKA WEDEKINDA

Pred jednom doista
Vrlo malo banalnom mišlju
Ničim izazvana
Kći je Franka Wedekinda
Počela plakati
I pri tom je plakanju
Stavila svoje ruke ispred svog lica

Klaus je bio tamo
Klaus je gledao te ruke
I njihovu neobičnu građu
To su bile ruke njezina oca
Teške nespretne izdajničke ruke

Kao da su čitavo vrijeme ljepljive od krvi
I kao da bole
Dirljive teške stravične ruke
Ispred njenog lica
Klaus je bio tamo
Klaus je gledao te ruke
I poslije kraćeg razmišljanja
Klaus je pitao kćerku Franka Wedekinda
Hoćeš li se udati za mene

Tako je Klaus volio jednom ženu

Meni je to lako razumjeti
Kod Klausu
Meni se to sviđa
Jedna od malo stvari
Koje mogu potpuno razumjeti
Jeste li vi ikada tako
Uočili u sekundi
Na nekome ispred sebe
Jednu tragičnu ružnoću
Takav nepopravljivi detalj
Kao te ružne ruke
Jeste li ikad
Vi ste fotograf gospodine
Zanima me
Jeste li ikad
Na svojem modelu
Tražili
Takve dokaze
Neprivlačnosti
Kojima ste zatim odolijevali
Jeste li
Koristili ponosno svoju mogućnost
Da vam se takve stvari svide
Da vas privuku
Barem pogled da vam privuku

I zatim da imate
Dokaz
Kako ste hrabri
Kako ste drugačiji
Kako biste se uvjerali
Da i za vas ima nade
Jednom kad naiđe netko
Jeste li ikad

Fotograf pogleda na sat i zatim ustane
Ja to sve ne bih na taj način formulirao.

RAINER MARIA

Za čas ćemo Rainera Mariu osloboditi
Ove grube šminke
Kaže nježna Rilkeova majka
Pred prizorom dječaka
Koji
Jednom rukom drži bič
A drugom se pridržava za dječji stolčić
(Okrugli stol na tri noge gotovo ga preseže po visini)
Haljetak mu je siv ili gotovo bijel
Osam gumbiju i pomaknuta kragna
Iza njega
Dekor
Prikazuje nešto drveća
Jezero po sredini
I neke blage brežuljke
Evo
Za čas
Nježna Rilkeova majka poziva sluškinju
Fotograf je postrance gleda
Nježna gospođa sjeda i kaže
Bio je vrlo miran

Zar ne
Kad zna da je lijepo odjeven
Vrlo je miran
On vrlo dobro znade slušati
Iako je tek dijete
Kad ja kažem sad ćemo igrati
Ovakvu i ovakvu igru
On uvijek sluša
Rainer Maria
Rainer Maria i ja
Svaku večer
U mojoj sobi
Sjedimo i gledamo lijepe stvari
Kao i ja
I Rainer Maria voli prisustvovati
Izvlačenju čipke
Imamo jedan stol
To je naš stol
Koji je iznutra lakiran u žuto
I u ruže
I Rene uvijek kaže
Da je taj stol kao okupan suncem
Na dječjem
Lutkinjem jeziku
To kaže
Očima
Trebali biste vidjeti
Da biste povjerovali
Ali čekajte još
Čekajte
Da pristigne u novoj
Ljepšoj haljini
Tek tada će to biti predstava
Uzvikne

Rainer Maria čeka na sluškinju
Pod obiljem boje

Ispod očiju
Pogled mu dobiva
Umoran
Ili tup
Ili ljutito tužan izraz
Našminkana usta
Na fotografiji
Izgedaju crno.

KLAUS IZLAZI NA POZORNICU

Klaus izlazi na pozornicu
Ono što on ne zna
Jest to
Da publike nema
Ono
Što na stolcima sjedi
To su scenski radnici
Koji odmaraju noge ili leđa

Klaus izlazi na pozornicu
Ne zna drugo što bi
Klaus osjeća hladan znoj
Te nije siguran u što se to
Upustio

Želio bih sada

Uz vaše dopuštenje

Izvesti pjesmu o šminki

Volite li volite li volite li i vi šminku ja je volim ja je volim tu
luksuznu krinku šminka šminka u njoj ima čara šminka šminka tako
dobro vara.

SRETNO VRIJEME

Odgovorno tvrdim
Jedino apsolutno sretno vrijeme
Našeg života
Vrijeme je provedeno u spavanju
Kolijevka je izgubljeni raj
A ja svoju
Noćima prizivam u sjećanju
Putujem u njoj mračnim šumama
Mirnim vodama
Ravno u purpurnu dubinu nekog beskrajnog
Neba

Klausa oplahuju valovi andeoskog praha
I on se pita
Gdje mu je krevet
Pita se to klonućem
A pred takvom zadivljujuće otvorenom slabošću
Njegova sestra gubi oštrinu
Sagiba se za njim

U redu je
U redu je Klaus

Moja kolijevka ima jedra
Čarobne lađe

U redu je
Klaus

U nedostatku majke
A i u svome spomenutom preuzimanju uloge
Pošto je iscrpla karijeru
Klausova sestra uzima Klauusa u krilo

Okreće lice prema njemu
Lice joj govori
Puno brige i strasti
Jesi li dobro
Lice joj govori
Budi dobro
Govori
Ja sam tvoja sestra
Ja sam tvoj blizanac
Sjećaš li se ljeta dvadeset sedme dvadeset osme
Ti i ja simpatično dvostruko biće
Erika ima kratku kosu
Odrezanu ravno iznad uha
Ona nosi košulju i kravatu
(Na košulji je podvrgnula rukave)
I jedan muški sat
Njezino lice prema Klausu nije se
Odmaknulo desetljećima
Usne su joj razmaknute
Tek toliko
Potrebno za jedan udah
Uvijek jedan isti
Nos je podigla u smjeru upita na koji traži odgovor
A možda se već i zna
Klaus
Smješten u njenu krilu
Zavaljen nazad
Ramenom prislonjen na njezina prsa
Da ne bi pao
Prstima se pridržava za svoje koljeno
Prebačeno preko drugog
Da li zbog cigarete u ustima
(Ta cigareta drži se tamo samo zahvaljujući
Vlažnoj unutrašnjosti gornje usnice)
Lice mu je u izmaglici
Da je riječ o fotografiji
A ne o sceni

Čitav bi Klaus bio van fokusa
Kao da to nešto ima značiti
Za stanje njegovog duha
I budućnosti
I tako zabačen nazad
Tako kruto prepušten sestrinom krilu
I njenoj nenadanoj nježnosti
Klaus je u mogućnosti svome promatraču
Uputiti pogled
Uputiti pogled kroz njega
Kao da jedan od njih dvojice već
Nije tamo.

PIETA

Nekako su slični i kao bića
Potpuno su srodni
Klaus i njegova sestra
Tako kako je fotograf²
Prisilio aparat
To je slika
Pieta.

ANĐELOV JAČI OPSTANAK

Kao prvo
Vi mi ne izgledate kao čovjek
Koji bi se otrovao pićem
To je prva stvar
Zapravo mi ne izgledate kao čovjek
Koji bi se otrovao uopće
A ne ne
Vi se varate
Reče Klaus

² Lotte Jacobi

I naruči još jedno piće
Golema anđeoska krila bljesnu prema njemu
A zatim mu voditelj putovanja
Ispostavi koktel
Ne osjećam gađenje prema pojmu samoubojstva
To je bilo takvo vrijeme
Takvi krugovi
Samoubojstva su mi odnijela više prijatelja nego
Bolesti zločini ili nesretni slučajevi
Nikad nisam istražio
Što je dovelo do te užasne mode
Mora da je bio neki smrtonosni
Bacil
U zraku

Voditelj ekskluzivnog putovanja odjeven u anđela
Pogleda strogo prema Klausu
Ipak uz škrti smiješak
Protisne
To i nije neka šala gospodine

Oh ispričavam se
To su literatova naklapanja
Morat ćete mi oprostiti
Nastavljam
No ima u svemu i nešto genetike
Slušajte
C.M.
U majčinoj kući popila kiselinu
I grgljala da ublaži smrtne muke
Dalje
Teta L
Sumornih očiju i ušiljenih usta
Posegnula za spasonosnim užetom
Teta O
Ruskinja
Slikarica

Vrlo talentirana
Život joj je krenuo krivo
I skočila je kroz prozor
Kći A.S.
Učinila je to u Austriji
Zaboravio sam pojedinosti
Najstariji sin H. von H. prosvirao je sebi metak
Kroz glavu
Dva moja najdraža prijatelja
Koji se nikad nisu sreli
Voljeli su smrt i bojali se života
Da ja sad vama kažem kako moje smrtonosno piće
Leži
U mojoj smrtonosnoj ruci

Anđeo se isprsi pred Klausom
Klaus zanijemi
Ne diše na trenutak
Tik pred licem
U anđelov se zlatinkast ten
Urezuje kožna orma
Čas jače
Čas popušta
Ovisno o tome
Kako voditelj diše
Klaus otpije kroz slamku
Teško gutne
Opterećen golemim krilima anđeo se okrene prema njemu

Vi ste lijepi volio bih da me privinete k sebi na prsa vi ste lijepi
gdje bih mogao nabaviti ovakvih zlatnih čestica za tijelo vi ste
lijepi vi imate smisla za humor znate li kako neodoljivo podsjećate
na pravog anđela volio bih da me privinete k sebi na prsa
nevjerojatno ste lijepi shvaćate li kako ste lijepi kako neodoljivo
razumijete neodoljivo podsjećate na pravog anđela sviđaju mi se vaša
krila znate li da vam dopiru do potkoljenica kako su teška gospode
kako ste lijepi kako vam se tijelo presijava pod zlatnim česticama

hoćete li mi reći gdje bih mogao nabaviti takvih zlatnih čestica ili
mi dopustite barem mi dopustite da mi se prilijepe na lice i zatim
da ih ostavim na oštrom rubu vaše orme zaista volio bih da me
privinete k sebi na prsa

Gotovo bih tada uminuo od vašeg jačeg opstanka

Ohoho

Gospodin se bavi pjesnicima

Znate li kako

Neodoljivo podsjećate

Na pravog

Anđela

Anđelu zatitra osmijeh na polovici usana

Oči mu postanu tople

Prijateljske

Klaus odahne

Pohađali ste nauk o anđelima

Kod Rilkea osobno

Da to se vidi

Obožavao sam ga

Čitao ga svakodnevno vjerujući

Da pripada istoj grupi putnika u potrazi za bogom

I usamljenih pobožnjaka

Naučio sam kod Rilkea osnovu nauka o anđelima

Svaki je anđeo strašan

Izgovori napokon golemi voditelj putovanja

Točno tako

Poznavao sam jednoga još u ono vrijeme

Čelo mu je bilo mliječnobijelo
I hladno
Bio je usamljen
Kao što su usamljeni anđeli i životinje
Posvećivao sam mu pjesme koje nikad nije pročitao
Zato stojim eto zapanjen pred vašim krilima.

RAINER MARIA

Ja vrlo volim pjesme Rainera Marie Rilkea kaže
Nitko u svojim preferencama
Barem što se poezije tiče
Ne bi smio zaobilaziti
Rainera Mariu Rilkea
Klaus je buljio u fotografov profil
Dok je ovaj govorio
Prateći pogledom cestu
Pošto Klaus i dalje nije bio
Naročiti talent za vožnju
Vrli Rilke
Nastavlja fotograf
Kako prolaze
Od Rima do Firenze
Njegova se pojava ne može
Ograničiti
Na kakav
Jednoznačno
Provediv
Misaoni sustav
Na kakvu
Čvrstu strukturu jezičnih
Tvorbenih moći

Što se vožnjom više približavaju Alpama
Preko Bologne i Verone
Za Bolzano

Sve češće susreću njemačke vojnike
Dobro opremljene brojčano jake jedinice
Dok Klaus pravi bilješke
Fotograf vozeći američki automobil govori

Ali kad bi se moguće prisposode
Potražilo
One bi se
Po svoj prilici
Javile
U okružju jedne
Središnje slike
Slike
Koja čovjeka
Snima
Kao smirenu
I sabranu kulu
Što se visi kroz šumnu i olujnu noć

Iako je Njemačka vojska doživjela kolaps
Gledajući ih po Italiji
Kroz prozor američkog džipa
Jedva da se o kolapsu može govoriti

A zatim

Ta se
Središnja slika
Raspada
Na bezbroj
Svojih detalja
Koji se
Poput mogućih zasebnih svjetova
Otvaraju
Pogledu
Upravo njegovim
Ograničavajućim

Vjeđama

Klaus dotle pravi bilješke o njemačkoj aroganciji

Ovako

Armija još uvijek djeluje disciplinirano

Nepobijeđena na vojnom polju

Kako su Nijemci nakon prošlog debakla

Običavali govoriti

Te arogancije ne manjka ni ovaj put

Zadovoljan time

Klaus sprema bilježnicu i ponovo obrati pažnju

Na fotografov profil

Kao u malo kojeg pjesnika

Našega stoljeća

U Rilkea je nastanak

I rast

Djela

Moguće pratiti u

Jasno

Uočljivoj

Sukladnosti

S mijenjanjem postaja

Na životnom putu³

Tako mi svega

Naposljetku izusti Klaus

Vi govorite kao svećenik

Fotograf se osmjehne neobično grozničavo

Na tu primjedbu

Bila je to lijepa vožnja

Pravo proljetno putovanje

Vozili su od Rima do Münchena

Odnosno fotograf

³ Dijelovi o Rilkeu iz: predgovor *Arhajskome torzu*, R. M. Rilke, izabrao i priredio A. Stamać

Pošto Klaus nikada nije bio
Naročiti talent za vožnju.

SALON

Klaus se prisjeća
Majčinog salona
Kako su kao djeca rijetko smjeli
Ući tamo
Kako se na malom
Okruglom stolu
Nalazila plitka zdjela
Sa starim fotografijama
Kako je među tim obiteljskim relikvijama
Otkrio portret samoga sebe
Nekadašnjeg sebe
Kako je
Bucmasti mali narcis tada
Prvi put zadivljeno
Promatrao svoju sliku
Nesvjesno
Klaus
Sjedeći u istom drmusavom džipu
Na svom suvozačkom mjestu
Ispruži noge zatim jedno koljeno približi drugom
Rastrese stegna
Pogleda svoje noge
Izgledaju li tanke
Pronađe svoj profil
Pod najboljim kutem
U slučaju da fotograf slučajno okrene glavu
Od ceste
Opusti donju vilicu
Razmišlja o svjetlu koje pada
Da li mu naglašava konture obraza

Pogledom se vrati na lice vlastite prošlosti
I ostane tamo
Nadajući se
Da
Takva forma
Izražava precizno
Neodoljivu
Čežnju
Za minulim
Vremenom.

HLADNOĆA I USAMLJENOST

Zamislite da stojite pred čovjekom

Pomalo u mraku

Pomalo goli

Ili barem s tom tendencijom

Zamislite da stojite pred nekim

Ne baš sasvim blizu

Ali ipak

Dovoljno da vidite

Da marljivo

Gledajući

Primjećujete

Detalje

Što zbog oštrog kuta svjetlosti

Što zbog njegove mirnoće

Što zbog vaše želje

Da ste samo korak bliži
Postajete svjesni
Sitnih pora
Na inače glatkoj savršenoj koži
Brade koja probija
Obrva koje na krajevima gube smjer
Nikad prije primijećenog kuta nosa
Pri samom vrhu
Prijelaz od vrata na prsa
Naizgled neprimjetan
Nježan
Nikakvih kostiju nikakvih mišića
Nikakve tetive koja se propinje
Ovdje ste opet vi jedini koji patite
Od prenapetih živaca
Sve to postaje pregledno
Izloženo
Samo za vaše oči
I ništa više
Do drugoga se ne može

Zatim zamišljate
Prisiljeni ste da zamišljate
Jedan korak naprijed
Vaš
Ili tuđi
Jedan korak
Zatim dah
Kratak tuđi kako vas zahvaća po ramenu
U nepravilnim razmacima
Vi ne smijete pomaknuti noge
Iako ste neudobno stali
Na toj blizini
Grčite palac po golom podu
Da ne biste koraknuli naprijed
Ili u stranu
To bi uništilo krhku ravnotežu

Situacije

Zatim ruke

Na vašem struku

Tuđe

Prvo prsti zatim čitav dlan

Zatim više

Penju se lopaticama

Prelaze vam preko leđa

Pomalo vlažne i hladne ruke kao staklo

I opiru se malim prstom o kičmu

Dok se pitate

Dišući što manje

Izgleda li milovanje

Uopće tako

Zamislite takve ruke

Vlažne i hladne ruke kao staklo

Ne zamišljate

Da zamišljate

Naježili biste se.

- 3 -

RAINER MARIA

U sjećanja misli tonu

Mog djetinjstva vidim dom

Gdje u modrome salonu

Sjeđah sa slikovnicom

Gdje lutke haljinica

Pružala mi sreću svu

...

Rainera nikad nije

Naodmet citirati

Reče majka

Ne znam
Obrati se njoj fotograf
Neobična i lijepa gospođo
Kako ste tada zamislili
Da mi svog sina
Prezentirate
U haljini

Ne znam
Reče nježna Rilkeova majka
S kime ste zamislili
Da upravo razgovarate.

UNIFORMA - DAS LIED

Dobro ti stoji ta uniforma
Iako se na tebi ne vidi težina
Vojničkog života

Prsti me ubijaju od kuckanja
Majčice
Od kuckanja
Majčice
Po vojnoj mašini

Možda mi lažeš
Možda me umiruješ samo
Kada kažeš
Kako u Rimu
Žive sve sami umjetnici življenja
I kako ulicom hodaju
Kavaliri
Suviše nafiljenih brčića i
Suviše namašćene kose
Možda umiruješ samo

Majčino plaho srce
Previše je njene djece
Razbacano svijetom

U Rimu
Majčice
U Rimu me ubijaju prsti
Majčice
Od kuckanja
Po vojnoj mašini

Možda me umiruješ samo
Kada govoriš o talentu
Pojedinih slikara
Kako
Procjenjuješ
Tko je
Na vrhuncu
A tko je posenilio
I crta same gadarije

Od umjetnosti
Majčice
Od umjetnosti me ubijaju prsti
I od kuckanja
Po vojnoj mašini

Kad govoriš o replikama
Jednih istih dječaka
Kako se vraćaju
U tvoj život
Jednom stariji
I ti vrijedni divljenja
Danas mlađi
Manje nadareni
Manje prokleti
Sposobniji za život

Ali isti
Oni prvi
Kad govoriš o talentu
Možda me samo umiruješ sine

I zbog njih
Majčice
I zbog njih ubijam prste
Kuckanjem
Po vojnoj mašini
Ja pišem
Kao vojnik
Članke i pisma
I ponekad putujem.

I ŠTO JOŠ

Rien que la terre.

O LAKOĆI

Bitna je Klaus
Lakoća
Kad pišeš
To se vježba svakodnevno
To se vježba gledanjem
I praksom
Jer bez lakoće
Ne može se postati veliki pisac
I odati počast svojim očevima.

KLAUS IMA SESTRU

Opet si okrutna

Opet si okrutna
I podcjenjuješ
Kao da ne znaš
Da je pisanje
Koje uključuje žive ljude
Ili barem one koji su postojali
Ništa drugo
No vježba u taktu
Kad postoji cijela povijest
Postaje vrlo vidljivo
Što je čovjek preskočio
I to postaje iskaz

Ti si loš pisac Klaus
Ne zaustavljaš rečenicu tamo gdje treba
To je znak slabosti
To je znak lošeg ukusa
Također
Nedostatak takta
U ponešto drugom smislu
Meni je teško pomoći si
A da previdim takav propust
Žao mi je
Ja sam kći svoga oca
To smo mi
Djeca genija
Čega se treba bojati jest
Da ne postanemo razočaranje
Ja ti ne mogu oprostiti
Tvoje preduge rečenice
Ja ti ne mogu oprostiti
Maniju stvaralaštva
Genija čini sposobnost mimikrije
Provedbena tvrdoća
Trijumf volje nad materijom.

FIZIČKA AKCIJA: OCU

/Klaus sam na sceni. Na sebi nosi kupaći kostim na mornarske pruge. Na glavi mu se zlate loknice. Hoda graciozno, osvrće se preko ramena. Zatim trči, u igri. Osvrće se preko ramena. Maše rukama kao da pljuska vodom. Osvrće se preko ramena. Umiruje se kao da očekuje poljubac. Osvrće se preko ramena.

/skida kupaći kostim sa sebe, do pola. Briše se ručnikom. Briše se preko lica. Mršti se bez grimase. I opet. I opet. Osvrće se preko ramena.

/zamotan u ručnik, golog torza, u ruci drži naranču. Okreće je ispred lica, žmireći je njuši, zatim je bacaka po zraku kao lopticu. Osvrće se preko ramena. Bacaka naranču po zraku kao da je loptica. Njuši naranču. Osvrće se preko ramena.

/klaus oblači bijelu košulju s mornarskom kragom. Na glavi mu se zlate loknice. Namješta se pod povoljno svjetlo, i ne čini više ništa. Čeka. Čeka.

/poražen, Klaus skida skupocjenu periku. Poražen, počese se po glavi. Netko svira Za Elizuu.

LISTOPAD

Jučer završeno posljednje poglavlje prekretnice

Danas na vojni pregled

Htio bih da me prime

Htio bih sudjelovati

Da i ja napokon

Jednom sudjelujem

Ljetni dan je dug i težak

Imam suviše slobodnog vremena

Sit sam slobode

Sit osamljenosti

Čežnja za zajedništvom
Želja da se uključim
Da budem koristan
Vojni liječnik nije zadovoljan sa mnom
Privremeno odbijen
Knjiga bi trebala izaći na jesen
Danas pismo od vojske
Novi pregled
Beskrajno čekanje u redu
Vrlo detaljni pregledi
Ponovno odbijen
Vrlo ožalošćen
Vrlo obeshrabren
Knjiga je objavljena
Mnogo je hvale
Lijepa pisma blistave kritike
Usprkos tome sam deprimiran
Osjećaj izopćenosti
Recenzije
Sve vrlo laskave
Depresija i dalje traje
Razgovor o velikoj europskoj antologiji između dva rata
Nisam baš posve zainteresiran
Tuga
Užasna tuga
Prevladava sve
Želja da umrem

DVADESET PETI LISTOPAD

Želja za smrću
Ništa drugo

DVADESET ŠESTI LISTOPAD

Želja za smrću
Kako dugo čovjek to može podnijeti

DVADESET SEDMI LISTOPAD

Želja za smrću
Želim umrijeti
Rado bih bio mrtav
Bilo bi mi drago da više
Ne moram živjeti
Smrt bi bila mnogo ugodnija
Želim umrijeti.

ANĐELOV POVRATAK

Kao prvo
Vi mi ne izgledate kao čovjek
Koji je u rat krenuo poginuti
Uopće mi tako ne izgledate
Pogibaju većinom ljudi
Koji su se krenuli boriti
Ili koji ne znaju zašto su pošli
Vi ne spadate u tu skupinu
Barem nigdje ne naglašavate tako
Jesam li u pravu
Osim toga
Rat ste
I vojsku
Ionako već preživjeli
O čemu mi govorimo
U pravu ste
Klaus pogleda u golemog vođitelja ekskluzivnog putovanja
Odjevenog u anđela

No taj se kostim već pohabao od upotrebe
Bijela su krila posivjela
I nagrižena od moljaca
Te su pri krajevima nespretno potkraćena
Škarama
Anđeo se osvrne na njih
Zanemarite
Zub vremena
Svima se događa
Poput psa
Anđeo se strese i s njega
Poleti prašina
Klaus kihne
Još uvijek nisam odustao od prvotne namjere
Vi ste ovdje da mi pomognete isplanirati kraj

Vama na usluzi
Voditelj putovanja se nakloni
Duboko
S krila
Sa svakog
Otpadne još po nekoliko
Sivih pera
Na mjestima
Kralježnica nadiže anđelovu kožu
Klaus nakrivi glavu
Bradom ka ramenu
E da bi odvratio pogled
Ali prizor mu ne da
Klaus promatra oronulog voditelja putovanja
Odjevenog u kostim anđela
Iskosa
Pogledom vuka
Gleda
Kako se pozlata
Od upotrebe
S anđela ogulila

I ranjiva posve ljudska put
Proviruje
Ispod pazuha
Pa do trbuha
Koji se
Onako kako je anđeo presavijen
Proširio na obje strane
Anđeo podigne glavu
Otvorenih usta
Dišući
Gleda u Klauša
Vama na usluzi
Ponovi još jednom

Klaus pogne glavu
Kao da se srami
Reče
Cannes
Kako molim
Cannes ponovi Klaus
Kako stojite s aranžmanima ondje
Čitao sam
Cannes se prostire na dvadeset kilometara
Kvadratnih
Poznat je po svojim pješčanim plažama
Koje su većinom javne
To je zadovoljavajuće
Mislim
Zadovoljavajuće
Klaus se zagrcne
Zatim ponovno odvrati glavu

Da
Anđeo se uspravi
Ponovno sav u svojoj veličini
Pa zaokruži prostorom
Tvrđio sam

Da ste čovjek
Koji bi rado
Nad vlastitim krajem zaplakao
No
To ne smeta
Anđeo okrene prljava leđa s krilima
I podigne ramena
Zgrbi se
Da upali cigaretu
Oblak dima iznad glave
Zatim se osvrne na Klauza
I mahne šibicom po zraku
Povuče jednom
Uopće ne smeta
Još jednom
Smeta li vam
Anđeo podigne obrve
I cigaretu
Držeći je poput olovke
U zraku
I drži je dugo
Dok poveća nakupina pepela
Ne otpadne sama
Zatim lansira cigaretu u luku na pod
Prema Klausu
Klaus to vidi
Perifernim vidom
I ne skidajući oči s anđeoskog voditelja
Pokupi
Sagne se i pokupi
Bačenu cigaretu
I još uvijek ne skidajući pogleda
Povuče dim
Zatim ostavi cigaretu da visi
Obješena o gornju usnicu

Anđeo se osmjehne polovicom usana

Okrene Klausu leđa
Još jednom
Iste večeri
I odšeće do stolice
Sjedne
Zavali se
Dlanove položi na krilo
Okrenute prema gore
Koljena rastavljenih
Jedno od drugoga
Gusto i prljavo
Doima se anđeo
Sjedeći tako
O naslon stolca
Klaus primjećuje
Anđeo leđima
Nemilice gnječi krila
Namješta se
Savija ih
Gura laktom
Ispod
I oko njega
Hrpica je prašine
I nagorjelog perja
Klaus to sve ne može trpjeti
Ustanite molim
Reče Klaus

Kako molim

Ustanite
Ustanite
Klaus mu priđe bliže
Prljavi ste
Ustanite

Anđeo lijeno

Pun sebe
I prazan značenja
Ustane
Pocrnjelim prsima
Ravno ispred Klauša
Prljavi ste
Klaus izvuče rupčić
U nekoj groznici
Rupčićem prođe nekoliko puta
Po nekad zlatinkastom voditelju
Ekskluzivnog putovanja
Pljune na rupčić
Briše ga i briše
Preslaguje rupčić
Pa dalje
Dok mu rupčić ne ispadne
Tada pljuje na ruke
Na ruke
I rukama briše
Prljavštinu s anđela
Pljuje na ruke
I pljuje na njega
I anđeo sve to trpi
Ispršen
Dok Klaus dlanovima riba
Gotovo u plaču
Pocrnjela prsa
Zatim sve brže
Riba i plače i pljuje
Sav je sebe zapljuvao
I plače već na glas
Srčuci kad stigne slinu
Od suza ne vidi više
Ništa
I počne po anđelu
Prvo dlanovima
Čitavim

Zatim skupljenim u šake
Udarati po njemu
Anđelu

Na jedan tren
Sve se zaustavi
Soba je tamna
I zrak je zagušljiv
Anđeo nepomičan pred Klausom
A Klaus još uvijek s rukama u zraku
Sada pomirljivo spusti ruke
Preko čela mu pada pramen kose
Kao da je teško fizički radio
Rukom obriše usta
Stoji bez daljnjih htijenja
Kao mladić
Pred radoznalim pogledom drugog mladića

Anđeo prinese ruke prsima
Počne zatezati
Olabavljeno remenje koje drži krila
Klaus pomisli
Sad je trenutak
Kada će me vlastito srce dotući
Ali ne stigne domisliti tu fantaziju do kraja
Jer već su oko njegovog trupa
Anđelove mnogo veće ruke
I stišću ga
Uz sebe
Pa potom u zrak
Ne bi li ga
Prevalile na pod
Klaus padne
Leđa su mu izgrebana
I ima crvene tragove
Od susreta kože
Sa kopčama orme

Nogom pogodi Klaus u bijesu
Koljeno anđela
I sve se nada
Da će golema masa
Ponovo pasti na njega
I tada da se hrvu
Rukama i nogama da mlati Klaus po njemu
Koji je svoju ljepotu
Svoje veličanstvo
Tako grešno zapustio
Želio bi mu izgrebati lice
Ali umjesto toga
Zubima zagriže u jedno krilo
I trga
Ustiju punih prašine i perja
Kao da će nešto uspjeti
I čuje
Kroz krv
Koja mu je napunila glavu
Anđela
Kako se smije
I još ga veći bijes obuzme
Sanja
Kako će ga uništiti
Ali ruke su slabe
Ramena okrugla
Koljenima bi možda mogao umlatiti anđela
Pa ga dohvaća
Nogom
Gdje stigne
Sretan
Kada kost koljena pljesne o meso
I raste sav od ushita
I biva sve jači
Naš Klaus
Šakama bubnja
Kao da najavljuje

Novog sebe
I tek povremeno
Šaku raspusti
Da dodirne
Vrščima prstiju
Tijelo voditelja putovanja
Odjevenog u anđela
I ostavi to tako
Par sekundi
Tiho
Da se u hrabrosti njegovoj
Novopronađenoj
Ne primijeti
Ta vrsta ljubavi
Dok anđeo
Mnogo jači
Vitla Klausom preko sobe.

KLAUS

Uzmimo da Klaus leži u jednom malom krevetu
Da se zavukao u njega
Usprkos canneskom šarmu
Pješćanih obala
I tako leži nepomičan
Te se ne zna
Je li Klaus bolestan
Ili je već došao kraj
No
U svakom slučaju
To se ne odražava na njegovo ponašanje
I na mogućnost odgovaranja na pitanja
Kada se postave pred njega

A kako je danas naš bolesnik

U sobu je ušla medicinska sestra
Preslika onog istog
Voditelja ekskluzivnog putovanja
Ali ovoga puta
Bez kožnih ormi
Ali zato s
Bolničarskom kapom
I jarko crvenim ružen
Na tankim usnama
A kako je danas naš bolesnik
Pita anđeo
Odjeven u medicinsku sestru
Daje mu poljubac anđeoske brige
Ravno u čelo
Potapša ga rukom
Zatim se sagne
U uskom kostimu
Da dohvati svoj koferčić
Vadi bočicu
Nekakvih pilula
Za trijumf volje
Nad materijom
Odgovorno tvrdim
Kaže anđeo
Jedino apsolutno sretno vrijeme
Našeg života
Vrijeme je provedeno u spavanju
Kolijevka je izgubljeni raj
Prizivate li i vi svoju
Noću u sjećanjima
Klaus poput djeteta
Podiže obje ruke anđelu
Anđeo mu pristupa
Uzima ga u ruke
Diže
Zatim sjeda s Klausom preko koljena
Prevelikim u anđelovom krilu

I njiše ga
Za uspavanku
Ako želite
Gospodine
Možemo vam ponuditi kolijevku
Njiše ga anđeo
Ta kolijevka
Odnosno vaša
Sjećate se
Ima jedra čarobne lađe
U njoj se putuje mračnim šumama
Mirnim vodama
Ravno
U purpurnu dubinu
Nekog beskrajnog
Neba

Klausa oplahuju valovi anđeoske dobrote
I Klaus se pita
Gdje mu je krevet.